

Tárgytematika

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
BTK Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet
(BTK-MANYFI-106)

2018/19/2

Tárgynév:	Történeti dialektológia és szociolingvisztika
Tárgykód:	BMA-MAGD-NY-218
Tárgyfelelős neve:	Juhász Dezső Dr.
Tárgy követelménye:	gyakorlati jegy (5)
Tárgy heti óraszám:	0/2/0

Oktatás célja:

A tantárgy célja az, hogy bemutassa: a nyelvtörténetnek, a dialektológiának és szociolingvisztikának milyen érintkezési pontjai, közös céljai és módszerei vannak, a résztudományok bázisán hogyan épül ki új határtudomány, a dimenzionális nyelvészet.

Tantárgy tartalma:

Az elméleti alapok lerakása után néhány esettanulmányon keresztül a történeti társasnyelvészet és a történeti dialektológia feladataira, módszereire, eszköztárára és egymást kiegészítő jellegére mutat rá. Vizsgálja az írástudás, könyvnyomtatás, a vallás és az iskoláztatás szerepét, hatását a művelődésre és nyelvhasználatra, utal a szaknyelvek történeti fejlődésére. Szó esik a nyelvi tudatosság alakulásáról és a történeti szociopragmatika néhány kérdéséről. A régi magyar nyelvjárások néhány jellemzőjének ismertetése után a záró témakör normatörténeti kitekintés: utak az irodalmi nyelvhez.

Számonkérési és értékelési rendszere:

A félév folyamán szövegelemzések, félév végén házi dolgozat.

Kötelező irodalom:

Benkő Loránd, Magyar nyelvjárástörténet. Bp., 1957. (Részletek.)

Farkas Tamás, Dimenzionális szemlélet a névkutatásban. Általános kérdések és a családnévkutatás példája. Névtani Értesítő 36. 2014: 9–21.

Juhász Dezső, Magyar nyelvjárástörténet és történeti szociolingvisztika: tudománysszemléleti kérdések In: Hungarológia és dimenzionális nyelvsszemlélet. Előadások az V. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszuson (Jyväskylä, 2001. augusztus 6–10.) Szerk. Hoffmann István, Juhász Dezső, Péntek János. Debrecen–Jyväskylä, 2002. 165–172.

Németh Miklós, Nyelvjárás, beszélt nyelv és spontán sztenderdizációs törekvések a XVIII. századi szegedi írnoki nyelvváltozatban, Budapest, 2004.

Papp László, Nyelvjárás és nyelvi norma XVI. századi deákjaink gyakorlatában, NytudÉrt. 25. sz., Budapest, 1961.

Tárgytematika

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
BTK Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet
(BTK-MANYFI-106)

2018/19/2

Kötelező irodalom:

Sárosi Zsófia, Pragmatika, szociopragmatika, udvariasságkutatás a magyar nyelvtörténetben. Magyar Nyelv 111. 2015: 129–146.

Zelliger Erzsébet, Gondolatok a magyar nyelvtörténet szociolingvisztikai szempontú megközelítéséhez. Magyar Nyelvjárások 37. 1999: 505–512.